

مروری بر اثرگذاری نوسانات و شوک‌های نفتی بر متغیرهای کلان اقتصادی در ایران

عصمت اولادشنبه^{۱*}

۱- کارشناس ارشد اقتصاد، دانشگاه شهید باهنر کرمان

نفت از جمله کالاهای استراتژیک جهان و به عنوان یکی از نهاده‌های مهم تولید هر کشور به شمار می‌رود. نوسانات شدید قیمت نفت و در نتیجه نوسانات درآمدی نفت، تاثیر به‌سزایی در اقتصاد کشورها، چه در حال توسعه و چه توسعه یافته دارد. از سویی دیگر، با توجه به اینکه در اغلب کشورهای دارای منابع نفتی از جمله ایران، درآمدهای ناشی از نفت سهم بالایی از تولید ناخالص داخلی و بودجه‌های سالیانه را به خود اختصاص داده است و اقتصاد این کشورها اغلب بر پایه‌ی اقتصاد تک محصولی بنا نهاده شده است، در نتیجه قیمت نفت و درآمدهای ناشی از آن به عنوان یک عامل برونزا و محرک رونق و رکود اقتصادی در این کشورها به شمار می‌آید. به طوریکه نوسان خارج از کنترل این عامل، بیشتر متغیرهای اقتصادی را دچار نوسان میکند. از آنجایی که مطالعات صورت گرفته در زمینه اثرگذاری شوک‌های نفتی بر متغیرهای اقتصادی اندک بوده لذا به همین منظور مطالعه حاضر به بررسی پیشینه‌ای از کارهای صورت گرفته در زمینه اثرگذاری شوک‌های نفتی بر متغیرهای کلان اقتصادی می‌پردازد.

کلمات کلیدی: شوک نفتی، اقتصاد ایران، نوسانات قیمت نفت.

۱. مقدمه

امروزه نفت به یک کالای ضروری و حیاتی تبدیل شده به طوری که تصور زندگی صنعتی بدون آن غیرممکن است. مطالعات انبوه صورت گرفته نشان می‌دهد که نفت به دلایل گوناگون به ویژه نداشتن جانشین مناسب هم چنان سهم زیادی از مصرف کل انرژی جهان را در سال‌های آینده به خود اختصاص خواهد داد. این امر موجب می‌شود تا هر گونه نوسان در بازار نفت از جمله تغییر قیمت، تقاضا و یا عرضه آن، اقتصاد کشورهای جهان به ویژه مصرف کنندگان و تولیدکنندگان آن را تحت تاثیر قرار دهد. امروزه نیز با وجود تلاش کشورهای جهان برای یافتن منابع انرژی جایگزین نفت، نوسانات در بازار این ماده هم چنان اقتصاد جهانی را تحت الشعاع قرار داده و هم چنان موضوع قابل تأمل برای اقتصاددانان و پژوهشگران به شمار می‌رود.

شوک‌های نفت یکی از عوامل اصلی بسیاری از بحران‌های اقتصادی در میان کشورهای واردکننده و صادرکننده نفت است. به همین جهت، بررسی اثر شوک‌های نفت بر اقتصاد کشورهای صادرکننده نفت از جمله ایران که در آن، درآمد حاصل از صدور نفت به عنوان موتور محرکه اقتصاد شناخته می‌شود، ضروری است.

*Corresponding author: MS.c. of Economy, Shahid Bahonar university of Kerman.
Email: sky.esmat@gmail.com